

Leerlingbloc (verbruiksmateriaal)

Inhoud

(Uit: Handboek voor de coach)

Checklist begeleidingsgesprek	2
Bijlage A – Rangschikkingsformulier.....	3
Bijlage B – Mate van agressief gedrag	4
Bijlage C – Observatie- en screeningslijst	5
Bijlage D – Dagoverzichtskaart	15
Bijlage E – Controleformulier	17
Bijlage F – Verantwoordelijkheden van de leerkracht	18
Bijlage G – Verantwoordelijkheden van de coach	19
Bijlage H – Verantwoordelijkheden van de ouders	20
Bijlage I – Verantwoordelijkheden van het kind	21
Bijlage J – Overeenkomst voor deelnemers aan De Eerste Stap	22
Bijlage K – Puntenkaarten: Coachfase	23
Bijlage N – Mijn lijstje van beloningen en activiteiten op school.....	26

(Uit: Handboek voor de leerkracht)

Bijlage K – Puntenkaarten: Leerkrachtfase.....	27
Bijlage L – Mijn lijstje van beloningen en activiteiten op school.....	29

(Uit: Handboek voor de ouders)

Week 1: Vragenlijst A – Wat je al weet	30
Week 1: Vragenlijst B – Alles over school	32
Mijn samenwerkkaart	34
Mijn lijst van privileges	35

(Uit: Onderhoudsgids)

De rol van de ouders in het onderhoudsplan.....	36
Bijlage 2 – Checklist voor regels en verwachtingen.....	37
Bijlage 5 – Mijn lijstje beloningen en activiteiten.....	38
Bijlage 6 – Dagoverzichtskaart (coachfase).....	39
Bijlage 7 – Formulier Dagelijks Toezicht	40
Bijlage 8 – Complimentenkaart.....	41

Checklist begeleidingsgesprek voor

Week 1 2 3 4 5 6
(omcirkel het juiste weeknummer)

Datum: _____

Naam ouder: _____

Naam kind: _____

- Bespreek afgelopen week.
- Het gezin heeft afgelopen week ____ keer geoefend.
- Steun alle pogingen.
- Stel vast waar problemen zitten.
- Vertel waarom de oefening voor deze week zo belangrijk is.
- Vertel wat de doelen van de les zijn.
- Leg de bijbehorende activiteitenkaarten uit (alleen in week 1).
- Leg de ouderhulpkaarten uit (alleen in week 1)
- Bespreek de ouderhulpkaarten voor die week.
- Bespreek de activiteitenkaarten voor die week.

Hadden de ouders een tegenzin voor een bepaald aspect van die week? Als dat zo was, welk aspect was dat en waarom?

Wat ging deze week erg goed?

Tijd die besteed is aan andere zaken, vragen, zorgen:

Wat waren de andere zaken, vragen en zorgen en wat is hierover gezegd?

Rangschikkingsformulier

Zet de namen van de kinderen die in aanmerking komen voor het programma, in alfabetische volgorde in de linkerkolom onder elkaar. Kijk dan in hoeverre hun gedrag bij de definitie van ongewenst gedrag past en maak een rangschikking in de rechterkolom; bovenaan komt degene die de definitie het dichtst benadert.

<i>Alfabetische volgorde</i>	<i>Rangorde</i>
1 _____	1 _____
2 _____	2 _____
3 _____	3 _____
4 _____	4 _____
5 _____	5 _____
6 _____	6 _____
7 _____	7 _____
8 _____	8 _____
9 _____	9 _____
10 _____	10 _____

Mate van agressief gedrag

Gebruiksaanwijzing

Zet een rondje om het aantal keren dat het gedrag zich voordoet. Vul de tabel in met de kennis die je van het kind in het lopende schooljaar hebt opgedaan. Tel het aan punten bij elkaar op en vul die onderaan in.

Naam: _____

		nooit		soms		vaak
1	Heeft woedeaanvallen	1	2	3	4	5
2	Valt volwassenen fysiek aan	1	2	3	4	5
3	Is lichamelijk agressief tegen kinderen en volwassenen (slaat, bijt, knijpt, gooit met dingen enzovoort)	1	2	3	4	5
4	Beschadigt eigendommen van anderen	1	2	3	4	5
5	Gaat onverwacht huilen of raakt vreselijk opgewonden in normale situaties	1	2	3	4	5
6	Negeert waarschuwingen en standjes van de leerkracht	1	2	3	4	5
7	Maakt obscene gebaren	1	2	3	4	5
8	Gebruikt obscene taal	1	2	3	4	5
9	Vertoont pestgedrag	1	2	3	4	5

Totaal mate van agressief gedrag: _____

Overgenomen met toestemming uit: Walker, H.M., H.H. Severson and E.G. Feil, 'The Early Screening Project: A proven child-find process.' © 1995 Longmont, CO: Sopris West.

Observatie- en screeningslijst

Screening op gedragsproblemen – Stadium I Leerkrachtformulier

Naam leerling: _____ m/v
Geboortedatum: _____ Groep: _____
School: _____ Leerkracht(en): _____

Stap 1

Bestudeer nauwkeurig de hieronder vermelde definities en voorbeelden van internaliserend en externaliserend probleemgedrag.

Externaliserend probleemgedrag: is naar buiten gericht probleemgedrag (acting out). Het kind met externaliserend probleemgedrag komt regelmatig in conflict met zijn omgeving, heeft gebrek aan zelfcontrole, weigert te doen wat volwassenen van hem/ haar vragen. Ook kan het impulsief reageren en handelen, moeite hebben met luisteren en hyperactief zijn.

Internaliserend probleemgedrag: is naar binnen gericht probleemgedrag (acting in). Het kind met internaliserend probleemgedrag trekt zich vaak terug, is angstig, is onzeker of faalangstig en kan somber en passief zijn.

Stap 2

Kies uit de lijst van leerlingen in de klas vijf leerlingen die internaliserend gedrag laten zien en vijf die externaliserend gedrag vertonen.

Stap 3

Zet deze kinderen in volgorde; begin bij het kind dat dit gedrag het vaakst of het meest duidelijk laat zien.

Overgenomen met toestemming uit: Walker, H.M., H.H. Severson and E.G. Feil, 'The Early Screening Project: A proven child-find process.' © 1995 Longmont, CO: Sopris West.

Ordenen van externaliserend gedrag

Voorbeelden:

- Toont agressie jegens personen en zaken
- Luistert niet naar de leerkracht
- Maakt ruzie
- Heeft woedeaanvallen
- Hyperactief gedrag
- Stoort anderen
- Steelt
- Houdt zich niet aan de klassenregels

Non-examples:

- Werkt mee
- Kan delen
- Luistert naar de leerkracht
- Gaat op een positieve manier met andere kinderen om
- Heeft aandacht voor de activiteit

Externaliserend	
Lijst	Volgorde (van meest naar minst)
Namen van de kinderen	Namen van de kinderen
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

Ordenen van internaliserend gedrag

Voorbeelden:

- Is niet zo actief
- Praat niet met andere kinderen
- Is verlegen en/of niet-assertief
- Vermijdt of trekt zich terug van sociale situaties
- Speelt liever alleen
- Doet niet mee aan activiteiten of spelletjes
- Komt niet voor zichzelf op

Non-examples:

- Neemt initiatieven voor het spelen met anderen
- Praat met anderen
- Speelt met andere kinderen, heeft sociaal gedrag passend bij de leeftijd
- Gaat op een positieve manier met andere kinderen om
- Doet mee met activiteiten en spelletjes
- Sluit zich bij andere kinderen aan

Internaliserend	
Lijst	Volgorde (van meest naar minst)
Namen van de kinderen	Namen van de kinderen
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

Checklist gedrag Leerkrachtenformulier – Stadium II

Naam leerling: _____ m/v
Geboortedatum: _____ Groep: _____
School: _____ Leerkracht(en): _____

Toelichting

Vul alle vragen op de volgende bladzijden zo goed mogelijk in, gebaseerd op de ervaring met en de kennis van de betreffende leerling. De gegevens worden gebruikt om de leerling te vergelijken met andere leerlingen voor wie dergelijke formulieren zijn ingevuld.

De items op de volgende bladzijden zijn beschrijvingen van gedrag. Bij ieder item waaraan de leerling **voldoet of heeft voldaan in de afgelopen twee maanden**, omcirkelt u de 2 als dit gedrag vaak of regelmatig voorkomt. Omcirkelt de 1 als het wel eens voorkomt. Als het niet op de leerling van toepassing is, omcirkel dan de 0. Beantwoord alle items, dus ook als ze niet op de leerling van toepassing zijn.

0 = niet van toepassing (voor zover u weet)

1 = enigszins of soms

2 = regelmatig of vaak

Agressie subschaal

0	1	2	Maakt veel ruzie
0	1	2	Uitdagend, heeft altijd een weerwoord
0	1	2	Opschepperig en pocherig
0	1	2	Ruw, gemeen of pestgedrag
0	1	2	Vraagt veel aandacht
0	1	2	Vernielt zijn of haar spullen
0	1	2	Vernielt spullen van een ander
0	1	2	Ongehoorzaam op school
0	1	2	Stoort andere kinderen bij hun werk
0	1	2	Is snel jaloers
0	1	2	Raakt regelmatig in ruzies verzeild
0	1	2	Praat voor zijn of haar beurt
0	1	2	Gebruik lichamelijk geweld tegen anderen
0	1	2	Zorgt voor onrust in de klas
0	1	2	Schreeuwt veel
0	1	2	Clownesk gedrag
0	1	2	Opvliegend en onvoorspelbaar gedrag
0	1	2	Ongeduldig en snel gefrustreerd
0	1	2	Koppig, stuurs of lichtgeraakt
0	1	2	Praat te veel
0	1	2	Plaagt veel
0	1	2	Woedeaanvallen
0	1	2	Bedreigt mensen
0	1	2	Ongewoon harde stem

Vragen voor de leerkracht

Ongewenst gedrag

Toelichting: de cijfers 1 t/m 5 worden gebruikt om aan te geven hoe vaak het genoemde zich voordoet. Omcirkel het cijfer dat dit het beste benadert. Gebruik hiervoor de kennis/gegevens van de afgelopen maand.

	Nooit		Soms		Vaak
	1	2	3	4	5
1 Weigert deel te nemen aan spelletjes of activiteiten met andere kinderen tijdens vrij (ongestructureerd) spelen	1	2	3	4	5
2 Vertoont ongewenst gedrag in de klas als de leerkracht hem of haar corrigeert (schreeuwt terug, daagt de leerkracht uit enzovoort)	1	2	3	4	5
3 Reageert ongepast als andere leerlingen iets tegen hem of haar zeggen of vragen	1	2	3	4	5
4 Test de grenzen van de leerkrachten	1	2	3	4	5
5 Manipuleert of bedreigt andere kinderen	1	2	3	4	5
6 Stoort in de klas tijdens activiteiten; maakt geluiden, valt andere kinderen lastig, loopt weg van zijn of haar stoel	1	2	3	4	5
7 Is overdreven affectief naar anderen (aanraken, omhelzen, vasthouden, aan anderen hangen enzovoort)	1	2	3	4	5
8 Vraagt veel aandacht van de leerkracht	1	2	3	4	5
9 Is ontevreden of mokt	1	2	3	4	5
10 Heeft vaak correctie nodig voordat ongewenst gedrag ophoudt	1	2	3	4	5

TOTAAL: _____

Gewenst gedrag

Toelichting: de cijfers 1 t/m 5 worden gebruikt om aan te geven hoe vaak het genoemde zich voordoet. Omcirkel het cijfer dat dit het beste benadert. Gebruik hiervoor de kennis/gegevens van de afgelopen maand.

	Nooit		Soms		Vaak
1 Houdt zich aan de klassenregels	1	2	3	4	5
2 Vraagt op een positieve manier aandacht van andere kinderen	1	2	3	4	5
3 Gaat op de juiste manier met boosheid om (reageert zonder agressief of destructief te worden)	1	2	3	4	5
4 Speelt en werkt samen met andere kinderen	1	2	3	4	5
5 Vraagt op de juiste manier aandacht van de leerkracht (bijvoorbeeld hand op steken om naar het toilet te gaan)	1	2	3	4	5
6 Neemt goed deel aan groepsactiviteiten	1	2	3	4	5
7 Volgt aanwijzingen en instructies van de leerkracht op	1	2	3	4	5
8 Gaat op een positieve manier sociale contacten met andere kinderen aan	1	2	3	4	5

TOTAAL: _____

Screening voor probleemgedrag

Naam van het kind: _____

Leerkracht: _____

School: _____

Groep: _____

Datum: _____

In te vullen door *De Eerste Stap*-coördinator

☐ Voor het programma

☐ Na het programma

☐ Follow-up

Normering

Ongewenst gedrag	Gemiddeld	Standaarddeviatie	Indicatie voor <i>De Eerste Stap</i>
Jongens (3 tot 6 jaar)	14	6	>26
Meisjes (3 tot 6 jaar)	13	6,5	>26

Gewenst gedrag	Gemiddeld	Standaarddeviatie	Indicatie voor <i>De Eerste Stap</i>
Jongens (3 tot 6 jaar)	35	7	<21
Meisjes (3 tot 6 jaar)	35	6	<23

Agressie subschaal	Gemiddeld	Standaarddeviatie	Indicatie voor <i>De Eerste Stap</i>
Jongens (4 tot 5 jaar)	9,7	6,4	>21
Meisjes (4 tot 5 jaar)	5,8	5,2	>16
Jongens (6 tot 11 jaar)	7,3	5,7	>18
Meisjes (6 tot 11 jaar)	7,2	6,0	>18

Nota bene: bovenstaande normeringsgegevens zijn gebaseerd op Amerikaans onderzoek.

Observatieformulier - Stadium III

Naam kind: _____

School: _____

Leerkracht: _____

Datum: _____

Activiteit (korte omschrijving):

Starttijd: _____

Stoptijd: _____

Tijd op de stopwatch bij einde observatie:

Tijd op stopwatch in seconden:

Totale observatietijd:

Totale observatietijd in seconden:

Tijd op stopwatch in seconden: _____ x 100 = _____ % AET (Academic Engaged Time = taakgerichtheid)

Totale observatietijd in seconden: _____

Normering: bij minder dan 75% AET (taakgerichtheid) is het kind een geschikte kandidaat voor *De Eerste Stap*.

Toelichting

Stap 1

Kies een periode waarin ten minste 15 minuten in de klas worden besteed aan schoolwerk. In groep 1 en 2 kan dit bijvoorbeeld ook een kringgesprek zijn (of de tijd waarin een kind met klei bezig is, of een werkstukje maakt).

Stap 2

Vul op het formulier de naam van het kind, van de school, van de leerkracht en de datum van de observatie in.

Stap 3

Vul het tijdstip waarop je met de observatie begint, in onder bij 'Starttijd'.

Stap 4

Zolang het gedrag van het kind taakgericht is, laat je de stopwatch lopen. Zet de stopwatch stil als het gedrag verandert en laat hem weer lopen als het gedrag weer taakgericht is.

Stap 5

Zet de stopwatch stil als er vijftien minuten vanaf de begintijd om zijn.
Vul het tijdstip in bij 'Stoptijd'.

Stap 6

Vul in hoeveel tijd de stopwatch gelopen heeft, bij 'Tijd op de stopwatch bij einde observatie'.

Stap 7

Reken de tijd op de stopwatch om naar seconden (dus als de stopwatch 10 minuten en 21 seconden aangeeft, wordt dit 621 seconden). Vul het aantal seconden in bij 'Tijd op stopwatch in seconden'.

Stap 8

Vul de totale observatie tijd in bij 'Totale observatietijd' en reken dit om naar seconden (dus in het geval van 15 minuten is dat 900 seconden). Vul dit aantal seconden in bij 'Totale observatietijd in seconden'.

Stap 9

Bereken het percentage AET door het aantal seconden van 'Tijd op stopwatch in seconden' te delen door 'Totale observatietijd in seconden' en dit met honderd te vermenigvuldigen, en vul dit in bij AET-percentages.

Dagoverzichtskaart

Pro-gramma-dag	Lengte van de sessies		Maximum tijd tussen punt-kansen	Totaal moge-lijke punten		Benodigde punten		Verbale positieve feedback C=Coach L=Leerkracht	Gebruik groen/rood-kaart	Beloning verdiend
	Ochtend	Middag		Ochtend	Middag	Ochtend	Middag			
1	20 min.	20 min.	30 sec.	40	40	32	32	C:9-L:1	1:1	dagelijks
2	20 min.	20 min.	1 min.	20	20	16	16	C:7-L:2	1:1	dagelijks
3	20 min.	20 min.	2 min.	10	10	8	8	C:4-L:3	1:1	dagelijks
4	20 min.	20 min.	4 min.	5	5	4	4	C:3 -L:4	1:1	dagelijks
5	30 min.	30 min.	5 min.	6	6	5	5	C:3-L:4	1:1	dagelijks

Pro-gramma-dag	Lengte van de sessies		Maximum tijd tussen punt-kansen	Totaal moge-lijke punten		Benodigde punten		Minimale ver-bale positieve feedback	Gebruik groen/rood-kaart	Beloning verdiend
	Ochtrend	Middag		Ochtrend	Middag	Ochtrend	Middag			
6	30 min.	30 min.	5 min.	6	6	5	5	10	1:1	dagelijks
7	40 min	40 min	5 min.	8	8	6	6	15	1:1	dagelijks
8	60 min	60 min	5 min.	12	12	10	10	20	1:2	dagelijks
9	90 min	90 min	5 min.	18	18	15	15	25	1:2	dagelijks
10	120 min	120 min	5 min.	24	24	20	20	25	1:2	dagelijks
11-12	120 min	120 min	8 min.	15	15	12	12	25	1:3	2e dag
13-15	Hele dag		8 min.	40		32		30	1:3	3e dag
16-20	Hele dag		8 min.	40		32		30	1:5	5e dag
21-30	Hele dag		10 min.	30		24		30	Niet	10e dag
31-eind	Onderhoud		Besteed minimaal elke 10 min. aandacht aan de leerling.	Geen		Geen		30	Niet	Soms

Controleformulier

[illegible]

Bijlage F

Verantwoordelijkheden van de leerkracht als deelnemer van De Eerste Stap

- 1 Het implementeren van de KLAS-component van programmadag 6 tot en met de laatste dag (meestal dag 30).
- 2 Regelmatig praten met de coach gedurende het hele programma om de vooruitgang van het kind in de gaten te houden en aanpassingen in te voeren als dat nodig is.
- 3 Het verkrijgen van medewerking van het hele team (dus niet alleen de groepsleerkrachten, maar bijvoorbeeld ook de vakleerkrachten en conciërge) als dat nodig is.
- 4 Het iedere dag naar huis meegeven van de puntenkaart en contact opnemen met de ouder(s) als de kaart de volgende dag niet getekend mee naar school teruggenomen wordt.
- 5 Het noteren van de die dag verdiende punten op het Controleformulier (bijlage E).
- 6 Het met de kinderen en de coach ontwikkelen van een lijstje beloningen en activiteiten voor de groep (bijlage N).
- 7 Het belonen van het kind met een beloning of activiteit op de dag dat die is verdiend.
- 8 Het blijven geven van positieve feedback nadat het programma van *De Eerste Stap* afgerond is.
- 9 Het gedurende de schooltijd versterken van de vaardigheden die in de ThuisBasis-component zijn aangeleerd.

Bijlage G

Verantwoordelijkheden van de coach als deelnemer van De Eerste Stap

- 1 Het observeren van het kind – eenmaal in het klaslokaal tijdens de les gedurende 15 minuten en eenmaal in de pauze gedurende 15 minuten of korter als de pauze korter is – om bekend te raken met het gedrag van het kind en de verwachtingen van de leerkracht.
- 2 Praten met de leerkracht en met de ouder(s) om erachter te komen welke gedragingen het kind moet aanleren.
- 3 Praten met het kind om het programma uit te leggen, om gedragingen door middel van rollenspel voor te doen, om verwachtingen duidelijk te maken en om vast te stellen wat als prikkel kan dienen (beloningen en activiteiten).
- 4 Praten met de hele groep om het programma uit te leggen en de medewerking van de andere kinderen te krijgen.
- 5 Het implementeren van het programma op dag 1-5. Overleg met de leerkracht gedurende de volgende programmadagen en hem of haar eventueel helpen met het oplossen van problemen.
- 6 Het iedere avond opbellen van de ouder(s) op dag 1-5.
- 7 Het indien nodig bevorderen van het contact tussen leerkracht en ouders(s).
- 8 Het implementeren van ThuisBasis op dag 10. De ThuisBasis-component bestaat uit één ontmoeting van 45 minuten in de week gedurende 6 weken.
- 9 Begeleiden van de leerkracht.

Bijlage H

Verantwoordelijkheden van de ouder(s) als deelnemer(s) van De Eerste Stap

- 1 Het geven van de overeengekomen beloning of activiteit als het kind het vereiste aantal punten heeft behaald, zoals op de puntenkaart is aangegeven, en minimaal drie keer per dag geven van positieve feedback.

Maak hier een lijstje van beloningen/activiteiten:

- * _____
- * _____
- * _____
- * _____
- * _____
- * _____

- 2 Het kind bedanken voor het meenemen van de puntenkaart naar huis als hij of zij het vereiste aantal punten niet heeft behaald, en het kind aanmoedigen om het de volgende dag weer te proberen.
- 3 Het tekenen van de puntenkaart en het de volgende dag met het kind mee naar school geven.
- 4 Het in zes weken eenmaal per week ontmoeten van de coach gedurende 45 minuten om het ThuisBasis-programma te implementeren.
- 5 Het iedere dag met je kind oefenen van de door ThuisBasis aangereikte vaardigheden gedurende 10-15 minuten, aaneengesloten of in totaal.

Positieve feedback uitspraken van de ouders

De ouder(s) wordt gevraagd om iedere keer als het kind de puntenkaart mee naar huis neemt en het vereiste aantal punten op de groene kant staat, hem of haar een beloning of activiteit te geven. Daarnaast moeten ze het kind op de dag dat dit gebeurt, minstens drie keer positieve feedback geven. Die complimenten moeten duidelijk en specifiek zijn. Voeg geen kritiek toe aan een positieve uitspraak. Dat is voor beide boodschappen verwarrend.

- 1 Wauw, vandaag heb je je beloning verdiend, ik ben trots op je!
- 2 Je moet vandaag wel erg je best op school hebben gedaan!
- 3 Je neemt die kaart iedere dag keurig mee naar huis.
- 4 Je hebt tijdens het groen/roodspel precies gedaan wat de meester/juf heeft gezegd. Goed zo!
- 5 Ik vind het zo geweldig dat je het programma zo goed doet.
- 6 Je schrift ziet er zo keurig uit vandaag, daar moet je echt je best op hebben gedaan.
- 7 Het is je vandaag gelukt! Ik ben trots op je!
- 8 Kijk eens naar al die punten die op de groene kaart staan! Gefeliciteerd!
- 9 Je hebt de juiste keuzes gemaakt vandaag op school. Je wordt zo heel knap!

Bijlage I

Verantwoordelijkheden van het kind

- 1 Opvolgen van aanwijzingen en instructies.
- 2 Zo goed mogelijk maken van schoolwerk.
- 3 Samenwerken met anderen.
- 4 Het mee naar huis nemen van de puntenkaart en aan je ouders laten zien.
- 5 Het mee terug naar school nemen van de getekende puntenkaart.
- 6 Samen met je ouders de spelletjes van de activiteitenkaarten doen.

Lijstje beloningen en activiteiten voor thuis

Onderstaande beloningen en activiteiten zijn maar voorbeelden. Kies activiteiten die ook echt uitvoerbaar zijn. Beloningen zijn het meest geschikt als ouder en kind ze samen leuk vinden.

- 1 Doe samen een bordspelletje.
- 2 Ga samen de eendjes voeren.
- 3 Lees een extra verhaaltje voor het slapengaan.
- 4 Ga samen een stuk fietsen.
- 5 Geef tien minuten extra tijd om te spelen.
- 6 Maak een speciaal toetje.
- 7 Bak samen koekjes of een cake.
- 8 Doe samen een spelletje op de computer.
- 9 Ga samen naar een speeltuin in de buurt.
- 10 Maak samen een mooie tekening.
- 11 Samen met het favoriete speelgoed van het kind spelen.
- 12 Helpen bij klusjes.
- 13 Helpen in de keuken.
- 14 Ouders helpen in de tuin.
- 15 Een kunstwerkje maken.
- 16 Samen met ouders naar een film kijken.
- 17 Samen luisteren naar de favoriete muziek of luisterboek.

Overeenkomst om deel te nemen aan het programma van De Eerste Stap

Deze overeenkomst wordt gesloten tussen alle deelnemers aan het programma van *De Eerste Stap*, zodat iedereen precies weet wat zijn of haar verantwoordelijkheden zijn. Die verantwoordelijkheden staan vermeld op de bladzijden die aan deze overeenkomst zijn vastgemaakt. Het programma duurt 30 tot 45 schooldagen. Ondergetekenden spreken samen af zich aan hun verantwoordelijkheden te houden.

Ouder/verzorger

Ouder/verzorger

Leerkracht

Coach

(Kind)

Datum

Puntenkaarten: Coachfase

Op de kaarten voor de coachfase staat hoeveel punten er die dag vereist zijn. Als het kind het vereiste aantal punten voor die dag niet heeft gehaald, zijn blanco kaarten nodig voor de herhaaldagen (zie hoofdstuk 4).

Kopieer de kaarten op groen papier.

Coachfase Programmاداد 1

Naam kind:	Punten mogelijk: 40 Punten nodig: 32 Punten verdiend: Beloning verdiend: ja ___ nee ___		
Datum:			
Doelen: 1. (Op)volgen van instructie 2. Rustig aan het werk zijn 3. Samenwerken 4. _____ 5. _____	Handtekening leerkracht		
	Beloning school		
Positieve opmerkingen:	Handtekening ouders		
	Beloning thuis		
0:00-0:10 ____ 0:40-0:50 ____ 1:10-1:20 ____ 1:50-2:00 ____ 2:20-2:30 ____ 2:30-2:40 ____ 3:10-3:20 ____ 3:40-3:50 ____ 4:00-4:10 ____ 4:40-4:50 ____	5:20-5:30 ____ 5:50-6:00 ____ 6:10-6:20 ____ 6:50-7:00 ____ 7:00-7:10 ____ 7:50-8:00 ____ 8:10-8:20 ____ 8:30-8:40 ____ 9:20-9:30 ____ 9:30-9:40 ____	10:20-10:30 ____ 10:40-10:50 ____ 11:10-11:20 ____ 11:40-11:50 ____ 12:00-12:10 ____ 12:30-12:40 ____ 13:20-13:30 ____ 13:40-13:50 ____ 14:00-14:10 ____ 14:50-15:00 ____	15:20-15:30 ____ 15:50-16:00 ____ 16:00-16:10 ____ 16:30-16:40 ____ 17:20-17:30 ____ 17:50-18:00 ____ 18:20-18:30 ____ 18:30-18:40 ____ 19:20-19:30 ____ 19:40-19:50 ____
 Copyright © 2008, 2009: Uitgeverij Pica, Huizen www.uitgeverijpica.nl			

Coachfase Programmاداد 2

Naam kind:	Punten mogelijk: 20 Punten nodig: 16 Punten verdiend: Beloning verdiend: ja ___ nee ___		
Datum:			
Doelen: 1. (Op)volgen van instructie 2. Rustig aan het werk zijn 3. Samenwerken 4. _____ 5. _____	Handtekening leerkracht		
	Beloning school		
Positieve opmerkingen:	Handtekening ouders		
	Beloning thuis		
0:40-0:50 ____ 1:10-1:20 ____ 2:30-2:40 ____ 3:20-3:30 ____ 4:40-4:50 ____	5:00-5:10 ____ 6:10-6:20 ____ 7:40-7:50 ____ 8:10-8:20 ____ 9:40-9:50 ____	10:50-11:00 ____ 11:20-11:30 ____ 12:50-13:00 ____ 13:40-13:50 ____ 14:00-14:10 ____	15:30-15:40 ____ 16:40-16:50 ____ 17:20-17:30 ____ 18:30-18:40 ____ 19:40-19:50 ____
 Copyright © 2008, 2009: Uitgeverij Pica, Huizen www.uitgeverijpica.nl			

Coachfase Groen Programmاداد 3

Naam kind:	Punten mogelijk: 10 Punten nodig: 8 Punten verdiend: Beloning verdiend: ja ___ nee ___		
Datum:			
Doelen: 1. (Op)volgen van instructie 2. Rustig aan het werk zijn 3. Samenwerken 4. _____ 5. _____	Handtekening leerkracht		
	Beloning school		
Positieve opmerkingen:	Handtekening ouders		
	Beloning thuis		
0:30-0:40 ____ 3:10-3:20 ____ 5:40-5:50 ____ 6:30-6:40 ____ 9:00-9:10 ____	10:30-11:40 ____ 12:30-12:40 ____ 14:40-14:50 ____ 16:00-16:10 ____ 18:50-19:00 ____		
 Copyright © 2008, 2009: Uitgeverij Pica, Huizen www.uitgeverijpica.nl			

Coachfase Groen Programmاداد 4

Naam kind:	Punten mogelijk: 5 Punten nodig: 4 Punten verdiend: Beloning verdiend: ja ___ nee ___		
Datum:			
Doelen: 1. (Op)volgen van instructie 2. Rustig aan het werk zijn 3. Samenwerken 4. _____ 5. _____	Handtekening leerkracht		
	Beloning school		
Positieve opmerkingen:	Handtekening ouders		
	Beloning thuis		
3:40-3:50 ____ 4:50-5:00 ____ 11:30-11:40 ____	14:00- 14:10 ____ 17:30-17:40 ____		
 Copyright © 2008, 2009: Uitgeverij Pica, Huizen www.uitgeverijpica.nl			

Coachfase Programmadag 5

Naam kind:	Punten mogelijk: 6 Punten nodig: 5 Punten verdiend: _____ Beloning verdiend: ja ☐ nee ☐
Datum:	
Doelen: 1. (Op)volgen van instructie 2. Rustig aan het werk zijn 3. Samenwerken 4. _____ 5. _____	Handtekening leerkracht
	Beloning school
Positieve opmerkingen:	Handtekening ouders
	Beloning thuis
5:00-5:10 _____ 10:10-10:20 _____ 11:40-11:50 _____	14:10- 14:20 _____ 19:30-19:40 _____ 29:10-29:20 _____
 Copyright © 2008, 2009: Uitgeverij Pica, Huizen www.uitgeverijpica.nl	

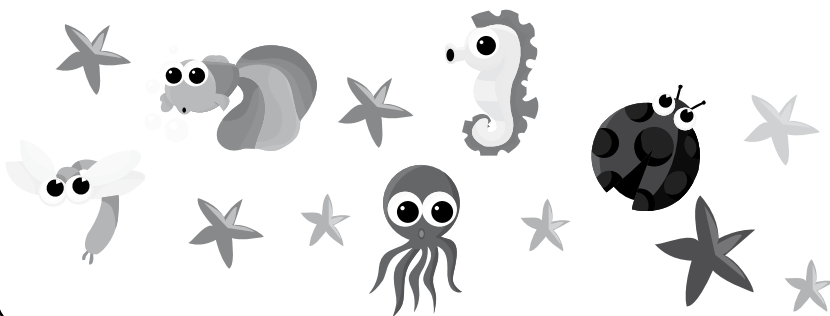
Coachfase Programmadag 6

Naam kind:	Punten mogelijk: ____ Punten nodig: ____ Punten verdiend: ____ Beloning verdiend: ja ☐ nee ☐
Datum:	
Doelen: 1. (Op)volgen van instructie 2. Rustig aan het werk zijn 3. Samenwerken 4. _____ 5. _____	Handtekening leerkracht
	Beloning school
Positieve opmerkingen:	Handtekening ouders
	Beloning thuis
 Copyright © 2008, 2009: Uitgeverij Pica, Huizen www.uitgeverijpica.nl	

Mijn lijstje van beloningen en activiteiten op school

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____

Puntenkaarten: Leerkrachtfase

De kaart voor programmadag 6 is de enige kaart die in de leerkrachtfase wordt gebruikt waarop het vereiste aantal punten en de gelegenheden om punten te geven, staan vermeld. De leerkracht moet per programmadag zelf het vereiste aantal punten op de kaart invullen (overnemen van de Dagoverzichtskaart) voordat de sessie begint. Ook volgen er enkele kaarten voor herhaaldagen. Kopieer de kaarten op groen papier.

<i>Leerkrachtfase</i> <i>Programmadag 6</i>	
Naam kind:	Punten mogelijk: 6 Punten nodig: 5 Punten verdiend: _____ Beloning verdiend: ja ___ nee ___
Datum:	
Doelen: 1. (op)volgen van instructies _____ 2. rustig aan het werk zijn _____ 3. samenwerken _____ 4. _____ 5. _____	Handtekening leerkracht Beloning school
Positieve opmerkingen:	Handtekening ouders Beloning thuis
5:00-5:05 _____ 10:10-10:15 _____ 11:40-11:45 _____	14:10- 14:15 _____ 19:30-19:35 _____ 29:10-29:15 _____
 Copyright © 2008, 2009: Uitgeverij Pica, Huizen www.uitgeverijpica.nl	

<i>Leerkrachtfase</i> <i>Programmadag _____</i>	
Naam kind:	Punten mogelijk: _____ Punten nodig: _____ Punten verdiend: _____ Beloning verdiend: ja ___ nee ___
Datum:	
Doelen: 1. (op)volgen van instructies _____ 2. rustig aan het werk zijn _____ 3. samenwerken _____ 4. _____ 5. _____	Handtekening leerkracht Beloning school
Positieve opmerkingen:	Handtekening ouders Beloning thuis
 Copyright © 2008, 2009: Uitgeverij Pica, Huizen www.uitgeverijpica.nl	

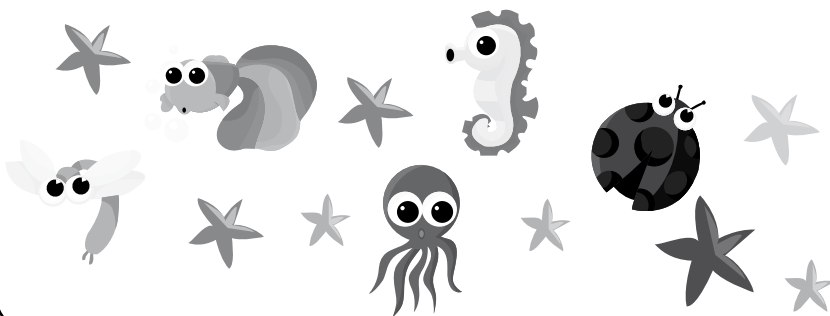
<i>Leerkrachtfase</i> <i>Herhaaldag _____</i>	
Naam kind:	Punten mogelijk: _____ Punten nodig: _____ Punten verdiend: _____ Beloning verdiend: ja ___ nee ___
Datum:	
Doelen: 1. (op)volgen van instructies _____ 2. rustig aan het werk zijn _____ 3. samenwerken _____ 4. _____ 5. _____	Handtekening leerkracht Beloning school
Positieve opmerkingen:	Handtekening ouders Beloning thuis
 Copyright © 2008, 2009: Uitgeverij Pica, Huizen www.uitgeverijpica.nl	

<i>Leerkrachtfase</i> <i>Herhaaldag _____</i>	
Naam kind:	Punten mogelijk: _____ Punten nodig: _____ Punten verdiend: _____ Beloning verdiend: ja ___ nee ___
Datum:	
Doelen: 1. (op)volgen van instructies _____ 2. rustig aan het werk zijn _____ 3. samenwerken _____ 4. _____ 5. _____	Handtekening leerkracht Beloning school
Positieve opmerkingen:	Handtekening ouders Beloning thuis
 Copyright © 2008, 2009: Uitgeverij Pica, Huizen www.uitgeverijpica.nl	

Mijn lijstje van beloningen en activiteiten op school

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____

Wat je al weet

Voordat je kind naar school ging had je al veel informatie over wat school uitdagend of interessant zou maken. Neem een minuut en vul de volgende korte vragenlijst in (de coach neemt een tweede vragenlijst mee voor de andere ouder).

1. Wat zijn de sterke kanten van je kind (grappig, nieuwsgierig enzovoort)?

2. Wat is een uitdaging voor je kind? (Vindt hij of zij het bijvoorbeeld moeilijk stil te zijn, instructies uit te voeren enzovoort.)

Omcirkel het cijfer dat het best je kind beschrijft.

Activiteitsniveau

1	2	3	4	5
Altijd bezig		Kan actief en rustig zijn		rustige activiteiten

Vermogen om instructies uit te voeren

1	2	3	4	5
Heel goed		Voert ze soms uit		Vindt het moeilijk

Vermogen tot samenwerken

1	2	3	4	5
Heel coöperatief, houdt zich altijd aan de regels van de ouders		Werkt soms mee		Vindt het erg moeilijk, maakt eigen regels

Vriendschappen

1	2	3	4	5
Besteedt de meeste tijd samen met anderen		Soms met anderen, soms alleen		Is meestal alleen

Kinderen communiceren op veel verschillende manieren

Hoe maakt je zoon of dochter iets duidelijk? Kruis aan wat van toepassing is.

- ☐ Praten
- ☐ Een verhaal vertellen
- ☐ Laten zien wat er gebeurde
- ☐ Een tekening maken
- ☐ Door spel
- ☐ Houdt er niet van veel te vertellen

Kinderen leren op veel manieren

De vragen die je net hebt beantwoordt geven een beeld van de sterke kanten van je kind. Ga nu na wat je kind zou willen leren.

- ☐ Wil graag dat iets wordt voorgedaan
- ☐ Wil graag dat je de activiteit samen met hem of haar doet
- ☐ Houdt ervan toe te kijken terwijl jij het doet
- ☐ Probeert eerst dingen zelf en wil graag dat je het laat zien
- ☐ Houdt ervan heel veel te vragen.

Kijk of de antwoorden overeenkomen met de activiteitenkaarten die je kind het leukst vindt.

Alles over school

De eerste tijd dat je kind naar school ging was het misschien wel heel enthousiast om te vertellen wat het op school gedaan had, om het laatste knutselwerk te laten zien en over een aantal kinderen op school te vertellen. Na een tijdje kan het heel wat inspanning kosten om uit te vinden wat je kind bezighoudt. Dit is zeker zo wanneer je kind problemen heeft, onzeker is of zich zorgen maakt.

Beantwoord zoveel mogelijk vragen (de coach neemt een tweede vragenlijst mee voor de andere ouder).

1. Welke nieuwe vaardigheden en dingen heeft je kind afgelopen maand geleerd?

2. Heeft je kind deze week een fijne tijd op school gehad?

3. Met wie speelt je kind graag?

4. Welke activiteit vind je kind het leukst?

5. Is er iets op school waar je kind bang voor is?

6. Weet je wat de klassenregels van de leerkracht zijn? Wat zijn ze?

Heb je een paar vragen opengelaten? Geef je kind dan elke dag gelegenheid over school te vertellen. Wanneer je je kind hierbij helpt, zul je de antwoorden op de vragen vinden.

Wanneer je op geen van de vragen antwoord kon geven, kan het gebruik van de ThuisBasis-activiteiten je helpen om op de hoogte te blijven.

Mijn Samenwerkkaart

Naam _____ van _____ tot _____

Vijf punten = 1 beloning
Mijn doel: elke dag _____ keer samenwerken

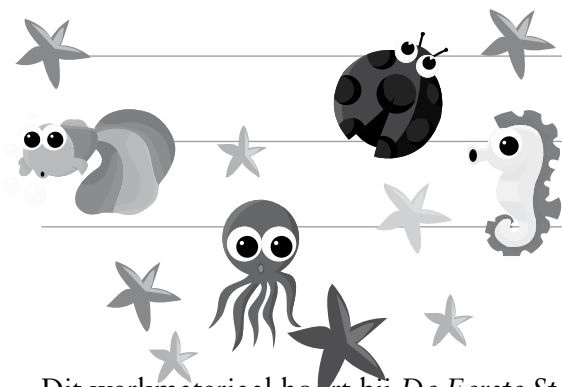
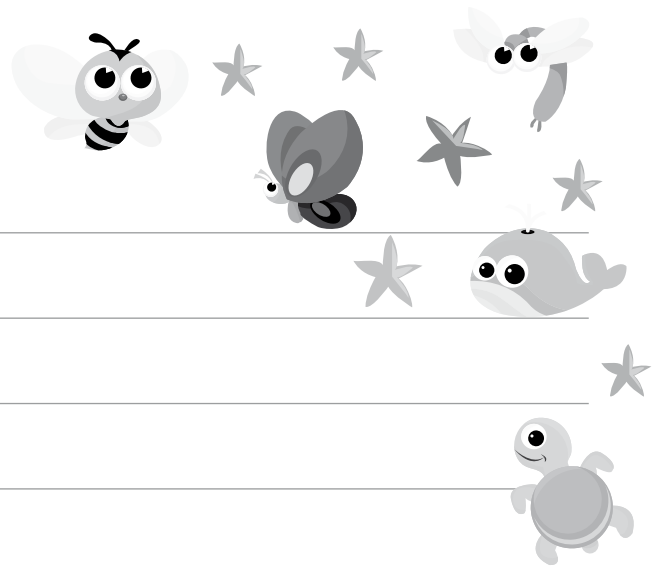
	Verzoeken	Punten voor samenwerken	Totaal aantal keren meegewerkt	Vandaag verdiende beloningen
DAG 1				
DAG 2				
DAG 3				
DAG 4				
DAG 5				
DAG 6				
DAG 7				

Ik heb mijn doel deze week _____ keer gehaald!

Ik heb _____ keer samengewerkt deze week!

Maak hier een lijst van privileges:

De rol van de ouders in het onderhoudsplan

- Als je kind een Complimentenkaart mee naar huis neemt waaruit blijkt hoe tevreden de leerkracht is, geef dan een beloning of activiteit zoals jullie die van tevoren hebben afgesproken. Geef je kind die dag ook minstens drie maal positieve feedback.
- Moedig je kind aan zich op school goed te gedragen.
- Praat minstens eenmaal per week met de coach om hem of haar op de hoogte te houden over de vorderingen thuis en eventueel vragen te stellen.
- Praat regelmatig met de leerkracht van je kind om hem of haar feedback te geven en eventueel aan te moedigen.
- Geef je kind positieve feedback voor het aanleren en handhaven van gewenst gedrag.
- Blijf de activiteiten gebruiken die werden voorgesteld in ThuisBasis van het programma *De Eerste Stap*.
- Neem direct contact op met de coach als zich problemen voordoen.
- Het onderhoudsplan loopt vier weken achter elkaar. Neem ook daarna contact op met de coach en/of de leerkracht als zich weer gedragsproblemen voor gaan doen.

checklist voor regels en verwachtingen

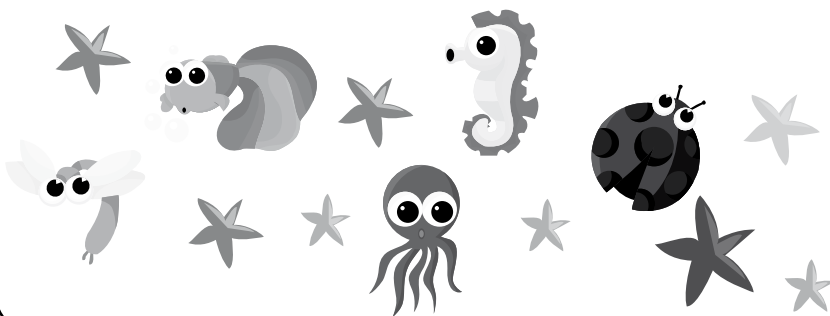
Om het onderhoudsplan consequent toe te kunnen passen, moet in de klas aan regels en verwachtingen voldaan zijn. Hieronder staat een lijstje aan de hand waarvan je zelf kunt nagaan of dat in jouw groep het geval is.

Regels en verwachtingen	Ja	Nee	Wordt aan gewerkt	Opmerkingen
1 De regels en verwachtingen zijn duidelijk				
2 De regels en verwachtingen worden direct onderwezen met voorbeelden over hoe het wel en hoe het niet moet				
3 De regels en verwachtingen worden positief bekrachtigd (beloond)				
4 De gevolgen van ongewenst gedrag zijn duidelijk en zijn onderwezen				
5 Motivatiesystemen worden geleerd en vorderingen worden bekrachtigd				
6 De regels en verwachtingen worden periodiek bijgesteld				
7 Er wordt gebruikgemaakt van een signaal om aandacht te vragen				
8 Moeilijke momenten worden van tevoren doorgesproken				
9 Regelmatig worden complimenten gegeven wanneer een leerling zich aan de regels heeft gehouden				
10 Regels zijn duidelijk zichtbaar opgehangen in de klas				

Mijn lijstje beloningen en activiteiten

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____

Dagoverzichtskaart (coachfase)

Onderhoudsplan De Eerste Stap

Programma-dag	Lengte sessie	Maximale interval tussen het geven van punten	Totaal aantal te behalen punten	Benodigd aantal punten	Verbale positieve feedback minimaal aantal keren per dag	Beloning verdiend
1	30 min	30 seconden	40	32	c 9, lk 1	1x p/dag
2	30 min	1 minuut	20	16	c 7, lk 2	1x p/dag
3	30 min	2 minuten	10	8	c 4, lk 3	1x p/dag
4	30 min	4 minuten	5	4	c 3, lk 4	1x p/dag
5	30 min	5 minuten	6	5	c 3, lk 4	1x p/dag

In de eerste vijf dagen van het onderhoudsplan speelt de coach het groen/roodspel een keer per dag gedurende dertig minuten. Daarna neemt de leerkracht het over. Hij of zij volgt de richtlijnen zoals die uiteen zijn gezet in 'De rol van de leerkracht in het onderhoudsplan' hiervoor (zie pagina 19).

De specifieke momenten om punten uit te delen uit bovenstaande tabel zijn niet van toepassing in de leerkrachtfase. De gegevens over de eerste vijf dagen worden door de coach vermeld op het formulier Dagelijks Toezicht (bijlage 7).

Bijlage 7

Formulier Dagelijks Toezicht van De Eerste Stap

Kruis dit vak aan als het formulier door de leerkracht is ingevuld.

Naam leerling:						Naam coach:				
Naam leerkracht:						School:				
Dagen			Punten			Gehaald	Beloning/ Activiteit	Programma onderbroken	Leerkracht feedback	
Datum	Programma		Mogelijk	Benodigd	Verdiend	Ja	Nee	1 Kind werkt niet mee 2 Time-out 3 Verstoring in lesrooster	Positief	Negatief
Alleen voor administratie										
Leerlingnummer:										

Complimentenkaart

Naam kind: _____ <i>JE BENT GEWELDIG!</i> Vandaag zag ik dat je... • Met anderen samenwerkte • Mijn aanwijzingen opvolgde • Rustig zat te werken • Je werk af had • Anderen hebt geholpen • Goed met anderen omging • Je aan de regels hield • Anders, namelijk _____ • Anders, namelijk _____ Handtekening (coach/leerkracht): _____ Datum: _____	Naam kind: _____ <i>JE BENT GEWELDIG!</i> Vandaag zag ik dat je... • Met anderen samenwerkte • Mijn aanwijzingen opvolgde • Rustig zat te werken • Je werk af had • Anderen hebt geholpen • Goed met anderen omging • Je aan de regels hield • Anders, namelijk _____ • Anders, namelijk _____ Handtekening (coach/leerkracht): _____ Datum: _____
Naam kind: _____ <i>JE BENT GEWELDIG!</i> Vandaag zag ik dat je... • Met anderen samenwerkte • Mijn aanwijzingen opvolgde • Rustig zat te werken • Je werk af had • Anderen hebt geholpen • Goed met anderen omging • Je aan de regels hield • Anders, namelijk _____ • Anders, namelijk _____ Handtekening (coach/leerkracht): _____ Datum: _____	Naam kind: _____ <i>JE BENT GEWELDIG!</i> Vandaag zag ik dat je... • Met anderen samenwerkte • Mijn aanwijzingen opvolgde • Rustig zat te werken • Je werk af had • Anderen hebt geholpen • Goed met anderen omging • Je aan de regels hield • Anders, namelijk _____ • Anders, namelijk _____ Handtekening (coach/leerkracht): _____ Datum: _____

Ga voor een compleet overzicht van onze boeken naar:
www.uitgeverijpica.nl

